

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzetűri hirtel-
ténél olcsóbb. Nyitlér
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Kataszteri felszólamlás előtt.

II.

van bejegyezve.

Nem hinné az ember, ha nem látná tényleg, mily óriási azoknak száma, kik nálunk földet vesznek, a nélkül, hogy azokat telekkönyvileg nevékre vezetették. Kóstolól szolgálunk erre nézve egy adattal a szomszéd Apatin községéből, a hol is 1882. év május havától 1883. év szeptember haváig 4000 körül jár a telekkönyvileg nem véglegzett birtokváltozások száma.

Főlöles leírni mennyi és mekkora hátrányokkal jár, ha a birtok nem áll a valóságos tulajdonos nevében. Ha népünkben ezen belerosdódott kárhozatos szokást ki lehetne irtani, bizonyára jó nagy százalékkal csökkenne az örökösödésből, osztályegységéből, adás-vevési szerződésekből származó perek iszonyú száma. Mindnyájan tudjuk, mily gyakori eset, hogy egy vevőnek ugyanazon birtokot kétszer kell megfizetnie csak azért, mert elég könnyelmű volt, annak nevére ruházását annak idejében fogantossítani. Arra meg szét eset közlül vidékenként hatvan, átlag harminc százaléknál példán van, hogy más használja a földet és tulajdonjogilag a telekkönyvben másnak nevében figurál.

A községi elöljáró uraknak több módjuk és alkalmuk van ezen káros és helytelen divat korszak természetére és káros következményeire ráoktatni a vezetőikre bizott népet. Nem használunk tehát tovább sötét színek, hanem egyszerűen kérjük leginkább a községi jegyző urakat, hogy az e részben reájuk váró bizalmi feladatot népvézéri hivatásuk teljes komolysággal lássák el.

Másik tömegesen előforduló és adófizetés szempontjából általánosan fontos körülmény az, hogy az egyes földrészeket terfogatai nincsenek pontosan fölveve.

E pontnál egyet-mást megint föl kell említenünk. Az »Utasítás« szerint, ha az illető földrészet eredetileg tévesen volt bejegyezve, vagy ha az egyik részletnél mutatkozó különbözet a másik részletnél mint fölösleg mutatkozik; akkor a becslobiztos tartozik az érdekeltek meghallgatásával a kiigazítást azonnal eszközölni. Ha ellenben a felszólalás által adócsökkenést provokáló eset forog fenn, akkor a helyesnek tartott terfogatot mérnöki okmányokkal kell igazolni s a kataszteri igazgatóságához betérjesztetni.

Ez megint olyan pont, melyet külön is megbeszélünk kell.

Szokása népünknek, hogy — kivált igazsága tudatában — nem szeret formaságokat respektálni. Pedig hát itt nem segít semmi; a hiba, a hol hiba van, akaratlanul történt; a ki nem akarja annak balkövetkezményeit viselni, az köteles magát a kijavítással járó formaságoknak alávetni.

Ne sokalja tehát senki azt a néhány forint költséget, mely a felszólamlással és a műszaki helyesbitéssel vele jár; mert különben magalesz az oka, ha garasos gazdálkodásért adó forintokat veszít. Tudomásunk szerint legalább a zombori járás derék becslobiztos volt eddig is olyan szives, hogy az illetőknek e célra megbizható mérnököt ajánlani el nem mulasztotta.

A felszólamlási jogosultság egyéb feltételei a multkori idézett 4-ik §-ban vannak felsorolva

és oly egyszerűek, hogy bővebb hozzászólást nem igényelnek.

Legfőlebb megjegyezhetjük, hogy miután átlag csak kenderföldjeink vétettek fel első osztályuaknak, holott ugyanazon földben egymásután sokáig kendertermelni nem igen lehet: vigyázzanak a kendertermelők a saját érdekeikre és ha sikerét remélik, éljenek felszólamlással.

A mi a felszólamlás véghezvitelét illeti, az az elmondottakra tekintettel következő utasítások szerint fog történni.

(Folyt. köv.)

Hirek.

Ó Csaszári és Apostoli királyi Felsege Kopnovits Károly Szabadka városi esendbiztosnak a m. kir. honvédség szabadságot állományában a huszárhadnagyi rendfokozatot adományozta.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter, Günczy Sándor eperjesi kir. törvényszéki joggyakornokot az apatini kir. járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki.

Athelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter, Csernyus Zsigmond bajai kir. járásbíróshoz végrehajtót a szabadkai kir. járásbíróshoz helyezte át.

Meghívó. A kiállítás érdekében vasárnap, azaz február hó 3-án délután 5 órakor a „Szabadka“ hoz címzett vendéglős helyiségekben általános értekezlet fog megtartatni, melyre mindazon zombori iparos urakat, kik e hazafias ügy iránt érdeklődnek, van szerencsénk ezennel tisztelettel meghívni. Zomborban, 1884. évi február hó 1-én. Bittermann Nándor, Dr. Margalits Ede.

Zomborban Balintné szül. Gromilovits Róza asszony folyó évi január hó 27-én reggeli 3 órakor, elhunyt.

Uj cégek. Löwy Mór vegyeskereskedő Uj-Verbászon, bej. a zombori kir. törvényszéknél dec. 13. — Burgstaller Sándor vegyeskereskedő Bezdánban, bej. a zombori kir. törvényszéknél dec. 13. — Gehl János vegyeskereskedő Uj-Verbászon, bej. a zombori kir. törvényszéknél dec. 13. — Kirt Frigyes vegyeskereskedő Uj-Verbászon, bej. a zombori kir. törvényszéknél dec. 13. — Milankovits Szomoratz Pulcheria szatócs Zomborban, bej. ugyanitt dec. 13. — Deitelbaum Dávid szatócs Uj-Verbászon, bej. a zombori kir. törvényszéknél dec. 13. — Krahl Salamon vegyeskereskedő Almáson, bej. a szabadkai kir. törvényszéknél nov. 29. — Ó Besei öngéglyező szövetkezet, bej. az újvidéki kir. törvényszéknél dec. 10. — Zombori kereskedelmi és iparbank, Polzovics Aron igazgatósági tag helyett megválasztott Soos Emil igazgatósági tagot, bej. a zombori kir. törvényszéknél dec. 13. — Bogojevai öngéglyező szövetkezet, bej. a zombori kir. törvényszéknél dec. 13.

Rozsavölgyi és társa budapesti zeneműkereskedőknél megjelent és általuk minden könyvkereskedésben kaphatók: „Riszáld fiam“ csárdás, zongorára két kézre alkalmazta Nagy Zoltán, ára 60 kr. „Rejtett virágok“ 6 eredeti magyar dal énekhangra, zongorakísérettel szerző Gaal Ferenc zenede igazgató és kar-nagy Szabadkán, ára 1 frt. „Krrési, polka.“ Zongorára szerző Bánfi Sándor, ára 60 kr.

Gyászhir. Vuits Miléva január hó 30-án Zomborban rövid, de kínos szenvedés után, ifju életének 17-ik évében jobb létre szenderült. A boldogult hült tetemei január hó 31-én délután 3 órakor a gör. kelszertartás szerint a szt. Györgyről címzett gör. kelt. templomban szenteltettek be, ezután pedig a nagyboldogasszonyról elnevezett sírkertben eltemetették. Béke hamvaira! Vuits A. Miklós atyja, Vuits szül. Joanovits Katalin anyja, Kronits szül. Vuits Ilona, Vuits János, Vuits Péter, Vuits Zsófia, Vuits Anna, Vuits Katalin, Vuits Vukozava testvérei, dr. Kronits István sógora.

F. évi február hó 6-án a helybeli magyar tanítónők pikniket rendeznek, mely az előbbi évekből ismert felkaroltatás után bizonyára az idén is nagyonyos sikerrel fog végződni.

Apatinból írják: A mult héten egyik vendéglőnkbe valami állítólag lipesei illetőségű iparlovag tévedt, a ki itt a vendéglőstől bundát kérvén kölcsön, eltávozott s többé azóta vissza nem tért.

Goldfahn Mór farkas utcai lakásából, szerdára virradóra tiz esitét elloptak.

A banáti képviselő választás ellen beadott felleiyamodást a bíráló választmány elütötte.

Katymárról írják: F. évi január 26-án a borsódi határban nem mindennapi mulatságnak valának részei a környék nímrodjai, Türk János borsódi nagyberló ugyanis e napon a régi jó időkre emlékeztető nagyszerű hajtvadászatot rendezett, melyen a bajai, az almási és a zombori járásból 8 község intelligenciája, számszerint mintegy 40-en vettek részt. Emlékezet után a jelenvoltak névjegyzékét a következőleg állithatom össze:

Bajáról: Latinovits Frigyes, ifj. Latinovits János, Szutrély Lipót, Aigner tanár, Cserba Ferenc, Deli

Géza, Schön Tóni, Bodrogi ügyvéd, Tury Lajos, Tury József Borsódról: Türk János, Percel Diki, Pilaszánovits Péter, Latinovits Lajos, Tóth Márton, Köhn Lipót. Sztanisicsról: dr. Offenheimer Vilmos, dr. Révész Benő, Neszmírák Ferenc (Rasztina), Türk Adolf (Rasztina), Rigyicáról: Egi Mór, Neszmírák Mátyás Almasról: Kovacsits Antal, Deák Zsigmond, dr. Bányai Miksa, Stündl Béla, Otványi Dujus, dr. Márton, Schadt Ignác. Madarásról: Halm Emil, Kovács János. Katymárról: Oláh László, Király Imre. Bikityről: Barits István, Bittermann Károly.

A vadászok négy hajtvörköt képezve lödöztek a megrémült vadakat, melyeket 144 felfogadott hajtókergetett a halálba. Az eredménnyel mindenki meg volt elégedve, ejtven ugyanis: a kamenyáki hajtvörkben 9 nyulat; a kismakai hajtvörkben 30 nyulat, 4 rókat; a majori hajtvörkben 7 nyulat; a veszettküti hajtvörkben 25 nyulat, 1 rókat. Összesen 71 nyulat és 5 rókat.

A vadászat délután 4 órakor véget érven, az összes jelenvoltak a szives házigazda pusztaborsódi lakására tértek pihenőre. A pihenést megérdemelték, de a házigazda szivességét tapasztalva, annak élvezését másnapra halasztották. Reggeli 8 órakor a szélső minden irányában lehetett látni szállingózó kosikat, melyek alig távoztak egy-egy dülőre, a rajtok ülők elbóbiskoltak, mi arra enged következtetni, hogy a zajos nap után még zajosabb éjet virasztottak át.

Városi közgyűlés jan. 31-én. 1. Belügyminiszteri leirat a város kövezési alapjának 1884. évi költség-előirányzata tárgyában. A városi előterjesztés jóváhagyatik. 2. A városi számvevőség által elkészített városi házi pénztárnak 1882. évi számadása. Tudomásul vétetik. 3. Miniszteri leirat, Zombor szab. kir. város közönségének a Ferenc-esatorna részvénytársaság ellen emelt panaszaik tárgyában. A miniszter a város panaszait figyelembe vehetőnek nem találta. 4. Lóavató bizottság alakítása. Elnök: Konyovics Jusztin. Tagok: Radulovics Szilárd; három beeslőt a főispán fog kinevezni. 5. Dr. Volf Kálmán városi tisztí orvos kérvénye hathéti szabadságidő megadása iránt. Megadatik. 6. A bírói letéti pénztárnak 1865—1871. évi megvizsgált számadásai. Tudomásul vétetnek és a felleiymentvény megszavaztatik. 7. Halászatik jog beíradására vonatkozó jelentés. Jóváhagyatik a 400 forintos szerződés apatini illetőségű Keller József halászzsal. 8. A városi árvapénztárnak 1866—1870. évi megvizsgált számadásai. Jóváhagyatnak a szokásos óvással. 9. A városi árvaszékek javaslata, a pénzkészletek elhelyezése tárgyában. A takarékpénztár 6% kamatot ajánl, de az állami adót nem viselné; ellenben a bank viseli az adót s ad még 6%-ot. Erre polgármester indítványára kimondatott, hogy ezentúl a kereskedelmi és iparbanknál is lehet árvapénzeket elhelyezni.

Theofanovits Mark zombori ügyvéd, a zombori királyi törvényszék által, német- és szeb-horvát tolmácscsá lett kinevezve.

Meghívó. A hódásghí kaszinó egyet 1884. évi február hó 13-án saját helyiségében könyvtára javára zártkörű táncvigalmat rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Kezdeté 8 órakor. Belépti díj 1 frt.

Szent Száva a szerbeknél iskolai védszent napján (január 26-án) szép ünnepélyt rendezett ez évben is Konyovics Sándor, a bresztováci szerb iskola buzgó néptanítója, tanuló számára. Az ünnepély a mult évben felépült új iskolaépület tantermében, a szerb iskolaszék és egyházzvédnökség, úgy a községi előljáróság jelenlétében folyt le. A rövid istentisztelet elvégzése után egyes tanulók különféle verseket szavaltak, a midőn közben-közben az összes tanulók szesz dallamu énekeket énekeltek. — Az iskolaépület előtt felállított mozsarak el ellövése által pedig tudtul adatott az összes községi lakosságuknak, hogy a szerb iskolában ünnepély tartatik. Nem válik dicsőségére a bresztováci 2 m szerb ajku értelmiségnek, hogy ez ünnepélyt is tisztelőleg kerülték. Ezen osztályból csak a helybeli jegyző és a községi iskolák igazgató-tanítója volt jelen. — Peldát vehetne magának a jelzett értelmiség, a csupán egyszerű földművelőkből (két szerb esküdt kivételével német egyének) álló községi előljáróságtól, ki sem nemzeti, sem jellegi különbséget nem ismer akkor, a midőn iskolaügyről, tehát közügyről van szó; illetőleg ha valakit megtisztelni kell, ki magának tiszteletet kiérdemel. — Jobb volna, ha a bresztováci értelmiség is, a helyett, hogy egymás ellen folyton áskálódik és irigykedik, közös erővel összetartva a község előhaladását és a lakosság (ki nagyobb részben jóravaló és becsületes egyszerű földművelőkből áll) boldogítását hordanák szivükben (mi különben erkölcsi kötelesség is volna) mint egymásra farkaszemekkel nézni.

Bács-Bodrogh megye járási tisztviselőinek és segédszemélyzetének névjegyzéke: Zombori szolgabíró: Poppovits Dusán, segédszolgabíró Kósa János, járás-orvos dr. Sági Samu, közig. gyakornok Mrákovits György, szolg. írnök Albrecht Kálmán, Eimann Elek. — Almási szolgabíró: Deák Zsigmond, s. szolg. Horvath György, j. o. dr. Schossberger Jakab, közig. gy. Bauer Mihály, szb. i. Deák Lajos, Gutwein Lajos. — Bajai szolgabíró: Latinovits Gyula, s. szb. Scultéy László, j. o. dr. Révész Benő, k. gy. Molnár Béla,

szb. i. Schaffer János, Odry András. — Apatini szolgabíró: Ribiczey Béla, s. szb. Lánckor Antal, j. o. dr. Lang József, k. gy. Nikolits György, szb. i. Jellmann József, Sinkó István. — Hódsági szolgabíró: Vissy József, s. szb. Müller Béla, j. o. dr. Hofbauer Miklós, k. gy. Scultéty Ferenc, szb. i. Jeger Antal, Hrubán Illés. — Palánkai szolgabíró: Csupor Gyula, s. szb. Mezey Imre, j. o. dr. Hipp Antal, k. gy. Harlikovits Gyula, szb. i. Bartl Antal, Pichler Róbert. — Ujvidéki szolgabíró: Kolozsváry Sándor, s. szb. Zsigmond Dénes, j. o. dr. Kamenitzky Sándor, szb. i. Mihálovits József, Weindl Félix. — Kulai szolgabíró: Schick Mátyás, s. szb. Szűcs Mihály, j. o. dr. Thomann Jakab, k. gy. dr. Molnár Károly, szb. i. Dudás József, Paul László. — Topolyai szolgabíró: Császár Péter, s. szb. Artinger Ferenc, j. o. dr. Szommer Antal, szb. i. Bogdy Ödön, Thész Gyula. — Zentai szolgabíró: Matkovits Lajos, s. szb. Rezsényi Aurél, j. o. dr. Neugebauer Dávid, k. gy. Vojnits Máté, szb. i. Mőcs Ferenc, Válik Imre. — O-Becsői szolgabíró: Gombos Béla, s. szb. Vibirál József, j. o. dr. Milkó Ignác, k. gy. Jesei Henrik, szb. i. Bácskai József, Kresztics Lukács. — Titeli szolgabíró: dr. Nagy Kálmán, s. szb. 1) Baderlicza György, 2) Kézsmárky Gyula, j. o. dr. Kresztits György, járulnok Sándor Géza. — Zsabyai szolgabíró: Ráits Miklós, s. szb. 1) Jablonsky Miklós, 2) König Gábor, j. o. dr. Fleischher Simon, járulnok Fleischhacker István.

Kovats Mátyas, a zombori kir. törv. fogház felügyelője, jan. hó 31-én reggeli 5 órakor elhunyt. Hült teteme ma péntek d. u. 4 órakor fog lakásán beszenteltetni s innen Ujvidékre elszállíttatni.

O-Becserői irjak: Turia községben ez év második hetében egy ember a másikat agyonütötte. — O-Becserén a napokban halt el a mindenki által szeretett Bárány György néptanító, hagymáz betegségben. Özvegycet és 5 árva hagyott maga után. Elhalálása után házi orvosa és annak idején a magyar nyelvbeni tanítványa dr. Mihályovics Kristóf jelenlegi községi helyettesített másodorvos a szerencsétlen család számára segély-adományokat gyűjtött, a mi hallomás szerint meglehetősen eredményezett. Nyugodjék a még mondhatni fiatal korában elhunyt békével, családját pedig bizakodóan oltalmába, a ki az ég madarairól is gondoskodik. — A szomorú események folytatásaként Bács-Földvállról az a tudósítás érkezett, hogy ott f. hó 26-án borzasztó és rejtélyes gyilkosság történt. Ugyanis egy ottani jomódú gazdaember leányát egy legény megkedvelvén, kezét megkérte, a szülők azonban ezt semmi esetre sem akarták. Mondott éjjelen az apa észrevette, hogy a legény az általa szeretett leánynál van, bement nevével együtt a fiatalok szobájába s a legényt ütlegelni kezdte, ez azonban magát kiszabadítva az ajtón kiszaladt, e pillanatban azonban kivülről valaki a szobába berontott s az öreg gazdát szíven szúrta úgy, hogy azonnal szörnyen halt. A leány erre kétségbeesésében a Ferencsatornába ugrott, de szerencsésen kimentetett. A vizsgálat folyamában van. — O-Becserén f. hó 27-én dében egy már idősebb paraszt-hajadon magát megmérgezte, miibe rövid idő múlva bele is halt. Nem tudni mi vitte e szerencsétlen gondolatra. Beszélnek szerencsétlen szereléről, esendőrök eléi idéztetéséről. Bármi volt az indok, eléggé jellemzi felvilágosult korunkat.

— Három táncvígalmom volt eddig O-Becserén. Katholikus kaszinó, szerb-nőegyleti- és gazda-bál. Az első csendes szerénységben, a második meglehetősen részvét hiányában folyt le. A harmadik oly népes volt, hogy gőzfürdővé alakította át a termekét. A két elsőnek jótékony célja volt. A harmadiknak célját nem ismerni. Egy nem osztó oda nyilatkozott, hogy valószínűen a járás-osztás által boldogított földbirtokosok részére, kik annak idején e boldogító tény folytán tönkre jutandának, segélyző alap megteremtésére van szánva a tiszta jövedelem és felülfizetett összeg. A cél igen praktikus, csakhogy legalább is naponként kellene ily estélyeket tartani, hogy csak egy csekély része is az ily boldogoknak felsegélyeztethessék. — Petrovosszólól nem győzik dicserni Ivanics Sándor esendbiztos által fentartott fegyelmet és a közbiztonsági állapotok helyreállítását. Megérdemli az illető ur, hogy minél gyakrabban dicserőleg felemlítettnek. — O-Becserén rendbirtosa már hosszabb idő óta őri az ágyat, de ennek dacára, hála Istennek mi baj sem történt a városban. Kívánjuk neki a mielőbbi felgyógyulást.

Sürgöny, Zenta, jan. 30., d. u. 5 óra. Gombos Gábor visszalépven, Szabó László megválasztott képviselőnek jelentetett ki.

Hymen, Engelberger Benedek, szeghegyi aljegyző, elgyűrűzte Bensch Ilka k. a. t.

Farsangi dalestély. A zombori kaszinó-egyleti dalárda szokásos hushagyó-keddi dal- és táncestélyét az idén is megtartja. A műsor legérdekesebb száma lesz „A vartyogi nagy dalnokverseny” című nagy farsangi bobozat, melyet jelmezekben adnak elő.

Hoffmann Mihály polgármester ur elnöklete alatt a városi tanács Matass Antónia zombori jeles óvoda intézetének három öl tüzfát ajándékozott; a polgármester ur és a városi tanács e nemeslelkű tette, melylyel szárnyai alá vette és segélylyel támogatta a zombori egyetlen és minden pártfogásra méltó óvodát, nyilvános elismerést érdemel. Zombor, 1884. január 28-án.

Egy apa. **Georgievits Demeter** egyik előkelő helybeli szerb család tagja, mult hó 28-án d. u. 1/4 3 órakor 19. évében jobblétre szenderült.

Smigula Jano, Zombor egyik régi tipikus tót alakja, részegségében a koresolyatérre botorkált és a szegény beleult.

Zentan f. hó 1-én Örvény Iván, gymn. tanár, felolvasást tart a drágakövekről.

O Felsege Dekker Gyula és Putnik Rezső sikeresen tisztvizsgálatot tett honvéd altiszteket hadnagyokká nevezte ki.

A M. T. Akadémia ülésén többi között felolvasott pacséri Szucsits Lajos 31830 ftos hagyatéka, mely hasonlóképpen özvegyének halála után az akadémia maradt.

Nyilatkozat. A Jankovich Aurél főispán ur és köztem felmerült ügy lovagiasan el jéven intézve, kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy Jankovich főispán urnak, mint lovagias férfinak azon nyilatkozata

után, hogy ő semmi intrigákba be nem folyt, sem okom, sem jogom nincsen a felett kétkedni, hogy ő semmi oly üzemlebbe, sem közvetve, sem közvetlenül be nem folyt, melyek egy lovagias, tisztességes ember jellemével össze nem férnek. Budapest, 1884. január 28-án Olay Lajos s. k. orsz. képviselő.

Ferenczy Béla volt nyug. m. kir. adó tiszt f. é. Január hó 25-én Titelen hosszas szenvedés után, 36 éves korában meghalt.

Zentárói irjak: f. hó 27-én délelőtt 9 órakor az Eugen szálló nagytermében a közönség nagy részvétele mellett magasztos emlékünnp folyt le. Ekkor tartatott a gr. Ráday Gedeon volt honvédelmi miniszter és városunk szabadelvű képviselőjének tiszteletére rendezett gyászünnepély. Merényi Dezső emlékbeszéde ihletes hangulathoz emelte a hallgatóságot; fokozta ezen magasztos érzést a Tóth Lajos által mély hatást keltőleg szavalt alkalmi költemény.

Kovács János és Kovács Ferenc szabadkai cigánnyok Ambrus Antal két lovát egy ottani koresma elől jan. 25-én elhajtották és ellopták. F. é. január 29-én K. János már Katymáron volt a lopott jószágokkal, s miután nevezett túl nem adhatott rajtuk, a lovakat lelte, börtököt egy zsidónak nyomban eladta; de a mily gyorsan járt el ő, oly gyorsan járt el az almási és sztanisicsei esendőrök is, mert 29-én este Kovács János a lovak bőrrel és a lopott kocsival együtt kézben volt.

Cégtörés. Első palánkai gőzhengermalom részvénytársaság. Deutsch József, Perlesz Samu, Schaffer Miklós és Payerle Adam cégjegyzési jogosultsága töröltetett az ujvidéki kir. törvénknél dec. 10.

Cégbejegyzés. Polesevic Pál bizományi jelzálókölcsön-üzlettulajdonos Ujvidéken, bej. az ujvidéki kir. tvszéknél dec. 17.

A gastronomia barátait érdekelné fogja az, hogy a Dobos által Budapestten feltalált Dobostortát, mely az inyenek által noplus ultrának tekintetik, Liebhart helybeli jeles cukrász a feltalálót felülmúló módon tudja előállítani. Valaki Budapestről egy darabkát hozott neki belőle és ő azt arról recept nélkül sikerülten elkészítette.

Ez is levélcim. Zomborba megy a levél fiatal rezsényi Jánoshoz. Biczó Rezsőbet külte Rezsényi Jánosból 27 ment el a levél — A gyengéd fogalmazó keze a levelet ki sem fizette, érezvén, hogy annak érdekében címéért megadja a hatost, ha más nem, hát valamelyik szerkesztő.

Adakozások. A „Magyarországi tanítók árvaháza alapjárá”: Nt. Láng Márton ur küldött 2 firt, Nt. Ribovics Endre ur 4 firt 33 krt, Nt. Koch József kiskéri lelkész ur gyűjtőívén begyűlt 8 firt, a kucurai érdemes előjárókn 8 firt, a pirosi érdemes előjárókn 4 firt, Pilger Nándor ur küldött 1 firt, összesen 27 firt. Fogadják a lelkes adakozók kiváló köszönetem. Zombor, 1884. jan. 31. Czirtusz Ferenc, királyi tanfelügyelő. (Részletes kimutatás a néptanítók lapjában lesz közölve. Szerk.)

Kérelmek a t. bérlok előjegyzett páholy-, zsölye- és erkélyszék bérletjegyeiket szombaton február 2-án d. e. 10-12 és d. u. 2-4 óra között t. Bittermann Nándor könyvnyomdájából elvitetni. Tisztelettel Tóth Béla szinigazgató.

Ujvidéken, 1884. január 29-én.

A szerbországi jelenlegi helyzet felett következőképp értesültem:

A jelenlegi helyzet minden irányban tisztátlan, miután senki nem bírja biztosan megmondani, vajjon a skupstina választások alkalmával, melyik párt leend a győztes. Nyilvános kiteskedés egy párt részéről sem észlelhető, hanem az egyes jelöltek hívei titokban ennek házról házra szavazatokat verbuválni. A sajtószabadság és egyleti gyűlési jog felfüggesztése még mindig uralg, miert is az egyes pártok jelöltjük részére zajos tüntetésekkel élni nem bírnak, ily tüntetések ideje a Pirotshanacz-féle évad vala.

Több egyén fellép mint skupstina jelölt, a kinek politikai hiszekegyje vagy pártisága felett, biztos tudomása senkinek sincsen.

Ezen egyének között azonban egyesek pártokon kívül állva, csakis az ország érdekeit hordják szívökben. A haladáspártiakon kívül egyéb pártiak hirdetményeket nem bocsájtottak ki.

A nemzetiségi szabadelvűek felhívásokat vagy hirdetményeket nem bocsájtottak ki, mivel a sajtónak korlátozása nincsen nyökre; ők a titokban agitatótól többet reménylenek.

A szerbhoni pénzügyek megvizsgálására kiküldött bizottság működését befejezte és jelentését a kormánynak beteresztette.

Szerinte a szerbhoni pénzügyi viszonyok kedvezőtleneknek éppen nem mondhatók, habár az utolsó 5-6 évben lényeges deficit mutatkozott. A kormány jövedelmi forrásainak szaporítása elkerülhetlenül szükséges, miert is a skupstina legott az adók kivételével fog foglalkozni.

Erdekes a belgrádi praefektura statisztikai kimutatása, melyből kivehető, vajjon idegen nemzetek miképp vesznek részt a szerbhoni gazdasági fejlődésben. Belgrádba 1883-ik évben 17349 idegen egyén érkezett, ezek között Szerbiából 5200; Magyarországból és Horvátországból 4943; Osztrákhonból 3670 m. p. 393 cseh — 114 tyrol — 236 krajnai — 168 dalmatai; továbbá Olaszhonból 1546; Németországból 456; Törökországból 360; Franciaországból 320; Bolgárhonból 129; Boszniából 114; Helvetiából 113; Romániából 98; Oroszhonból 89; Görögthonból 74; Belgiumból 65; Montenegroból 56; Angolhonból 53; Amerikából 29; Havanna szigetéről 3; Perziából 3; Spanyolhonból 2; Indiai császárságból 1 és Szyriából 1 egyén. Osztrák-Magyarhonból legtöbbrészt vasuti és kőmives munkások, Olaszhonból szintén munkások, Francia- és Németországokból többnyire iparosok és kereskedők jöttek.

A szerbországi vasuti építkezések a kedvező időjárás mellett gyorsan haladnak. A Nis melletti vasuti alépítések csaknem befejeztettek, a Ripanj kersztül fűrt alagutat már kikövezik és f. é. május haváig befejezik. A szerbhoni vasutak a kiszabott idő előtt még

be lesznek fejezve s így nagyon kívánatos volna, hogy Bolgárhon és Törökthon is jobban hozzájárna a munkához, mert huzódás-vonódás által a világvonal befejezése igen hátráltatik.

A sorozás nálunk f. évi március 1., 2. és 3 ik napjain fog eszközöltetni. 1884-ik sorozó évre összeíratott összesen 170 védköteles az I. korosztályra nézve. Ezen számból levonva azokat, kik 1883. évi december 31-ig a sorhadba önkényt beléptek, számszerint 6 egyén, marad a fősorozási bizottság elé vezetendő csakis 164 védköteles az I. korosztályból.

Ez alkalommal nem mulasztatom el azon páratlan rendet kiemelni, mellyel valamint az összeírás-ügy az avató lajstromok is készitve vannak. Tuschell Ferenc tanácsnok ur, mint katonaiügy előadó, a város szolgálatában már 26 év óta áll, vas és kitartó szorgalommal kora reggeltől késő estelig dolgozik. ügyeit legrendesebben végzi, egyszóval a városi tanács díszének mondható. És ime! mégis találkoznak egyének, kik családi- és egyéb agyafűrt magánérdekekből indítatva, a tisztujítás alkalmával mással szeretnék helyét betölteni.

Különbön városi képviselőink túlnyomó és értelmesebb része Tuschell Ferenc ur érdemeit méltányolni képesek és így bizonyos, hogy dacára a sok intrigánsok agitatioinak, Tuschell Ferenc ur győzni fog!

Dalárdánk f. é. február 16 án a helybeli színődeban rendes dalestélyt fog tartani. A műsorozat a farsanghoz mérten kizárólagosan humoristikus. Kiemelendő a „Karintiai pór lakodalom”, továbbá „Kérelhetlen” és „Magyar népdalok” című kardalok. Lesz színlelőadás is, mégé tance is!

Bruck Ferenc helybeli népszerű tanár s az állami ipariskola derek igazgatója, 29-én sokoldalú ovatióban részesítve ülte meg nevenapját. Az ő megtiszteltetésében az iparügyek iránti közérdekeltségnek örvendünk leginkább Eljen!

r. l.

Az elemi iskolai vizsgálatok eredményéről.

Két év előtt történt, hogy Fejér Gyula apátplébános, iskolaszéki elnök és igazgató ur, egyik tanítói havi tanácskozmányunk alkalmával előhozta, miként ő a nyári idény alkalmával a Tiszamentén látogatást tevén, épen az évi zárvizsákra ért az egyik községbe.

Ezen alkalmat — mint egy a tanüggyel érdekeltő illetőleg foglalkozó fél — felhasználandó, maga is elment a vizsgákat végig hallgatni.

De mily nagy meglepetésére szolgált, midőn látta, hogy ott nem csak az osztályt vezető tanító vizsgálja a tanoncoakat, hanem ott van egy másik tanító is, ki szinte vizsgál.

A vizsga végével kérdezősködött ezen eljárás oka felől, midőn is azon választ kapta, hogy ez egy, a tanítói testület által megállapított rendszer, melynek alapján történnék azután a fokozatos átbocsájtások a felsőbb osztályokba.

Továbbá azt is észre vevé, hogy ott egy az osztályt vezető, valamint a vizsgáló tanító, ugy szintén az igazgató is valamit jegyezget. Ezen jegyezgetések oka felől is kérdezősködve azon választ kapta, hogy azok érdemjegyek; melyek a vizsga után összehasonlítottatnak, és csakis az összehasonlítás következtében kapott érdemjegyek lesznek a tanuló előléptetése — vagy megbuktatására érvényesekké.

Ezen vizsgai rendszer megtetszett apát urnak, miert is ajánlá a t. tanítói tanácskozmányunk elfogadás és behozatalá végett.

A tanítói testület egy pár tagja ezen rendszer elfogadása és behozatala mellett nyilatkozott ugyan; de az akkori többség ezen ajánlatot minden paedagogiai vitatás nélkül egyszerűen elvetette.

Ne vegyék tehát rossz néven t. kartársaim és kartársnőim, hogy én ezen rendszert ismét felfrissíteni szándékozom.

Tudva levő dolog, hogy mi beltéri tanítók osztályt vezető tanítók vagyunk; tehát évről évre egy és ugyanazon osztályt vezetjük, de minden évben más-más tanulókat tanítunk. A tanulókat évente egymásnak átadjuk, ha t. i. az átmenetelt a felsőbb osztályba megérdemelték.

No, de ne tagadjuk, hogy néha oly tanonc is áteszszik a felsőbb osztályba, ki az átmenetelt szorgalma következtében nem érdemelte ki. Hogy mily kegy folytán jutott egyik vagy másik tanuló a felsőbb osztályba? azt itt feszegetni nem akarom, mivel ez nem tárgyam; ámbár a hallottak után itélve: számtalan ily, csakis a tanuló elömenetelére károsan ható és alaptalan okot hozhatnak fel!

Megkezdődvén az iskolai év, minden osztályvezető tanító ugy tanítónó is megkezdzi az osztályának előirt tanterv alapján az oktatást.

A tiz havi szorgalomidő is már-már a végefelé jár. . . . Itt a vizsga! . . .

Mindnyáján egy és ugyanazon akaraton vagyunk, t. i. hogy vizsgánk minél fényesebben üssön ki! A vizsga is elmulik. Tehát beáll a nagy szünidő.

Tagadhatatlan tény az, hogy a szünidő alatt a tanuló a tanultakból igen sokat elfelejtének; hogy ezt felesleges volna bizonyíttatnom, ugy hiszem, eléggé meggyőződhetünk ez iránt az év közben rövid ünnepi szünidőkből is.

Igy állván a dolgok, ugy hiszem, teljesen meglehetünk győződve a felől, hogy ha még oly lelkiismeretesen is végzé bármely osztályvezető tanító vagy tanítónó az osztályának előirt tananyagot, mégis találkozik az átadott tanuló között olyan, ki a felsőbb osztályra, melybe lelkiismeretesen bocsájtottat át, az ujonnan megkezdett iskolai év elején gyengének mutatkozik. Ez ugyan nem az osztályvezető tanító, hanem a hosszú szünidő alatt mit sem tanulni akaró rest tanuló büne.

Hja! de megis tessék ilyenkor hallgatni a felsőbb osztályvezető tanítót, mily szép címevel füszerzi az alatta, de vele egy rangon álló osztályvezető tanító tekintélyét, nemcsak kartársai előtt, hanem a szülők előtt is. Mi ugyan sajnos, de igaz. Nem kell sem iskolaszék, sem igazgató, sem tanfelügyelő, hogy jobban alalássza a tanítói tekintélyt, mint éppen az ily egymás háta mögötti rágalmazás!

És mi ennek a sajnos valónak az oka?
Ugy hiszem, ezt nem is kell mondanom. Hisz a tárgy maga is reá vezet, t. i. „nincs egymás irányában semminemű ellenőrzésünk.”
Ha tehát a vizsgáló rendszert behoznák, megvolna az ellenőrzés, és így megszűnnék a tanítói tekintély csorbítása is.

Nem volna panaszunk, hogy gyenge tanulókat kaptunk át, — és mit tudom én még mi minden más; — hisz, mert a vizsgáló rendszer mellett mi magunk jelöljük ki magunknak az átveendő tanulókat.

Ime az egyik, a tanítóra vonatkozó haszon; melyet úgy hiszem, kétségbe vonni nem lehet.

No de menjünk tovább.
A vizsgáló rendszer behozatala a tanítót is jobban serkentené a tantervben foglaltak minél pontosabb feldolgozására; mert, ha tanoncai a vizsgán feladni nem tudnának, azonnal kitűnnék az ő hanyagsága.

Továbbá, nem tehetne a tanító különködést a jobbmódú és szegényebb sorsú tanulók között, mi ugyan a jelenlegi osztályrendszer mellett — elég sajnos — gyakran az osztályozásnál észlelhető; mi még egyrészt a tanító igazságszerettségét árulja el, addig a szegényebb tanulók iparkodási vágyát aknázza alá.

Ime tehát ismét két elvitázhatatlan igazság, mely a vizsgáló rendszer behozatala, úgy hasznossága mellett bizonyít.

A vizsgáló rendszer behozatalával az osztályvezető tanító felmentetnék minden eddigi gyanítottások alól, úgy az előjáróságot, valamint a szülőket illetőleg is; mivel nem önkényileg, hanem bizonyos rendszabályok szerint kellene eljárnia úgy a tanítást, valamint az osztályozást illetőleg is.

A vizsgák után hányszor hallottuk egyik vagy másik tanítótól azon panaszt, hogy a tanító mint szakember felett, a tanítványhoz vagy semmit vagy csak valamit ért, hogy Lubrich jeles paedagógusunk szavaival éljek: „szoba paedagógusok” — azonban tisztelt a kivételeknek — bíráskodnak és mondják ki a sokszor eléggé igazságtalan ítéletet.

Lám t. uraim és hölgyeim, ha tehát a vizsgáló rendszert behozzuk, megszűnik eme jalkiáltásunk is; mivel a vizsgán ott fog lenni a szakavatott egyén és az fogja kimondani az érdemleges igazságot úgy, a mint azt megérdemeltük.

No de lássuk mily ellenvetéseket hoznak fel a vizsgáló rendszer behozatala ellen?

Némelyek azt állítják, hogy a vizsgáló rendszer behozatala a tanítói tekintélyt csökkentené, mivel az iskolában való szabad mozgása és önállósága ezáltal korlátozva lenne.

Nézetem szerint, ezt csak oly egyén állíthatja, ki magát többre tartja kartársánál; vagy ki attól tart, hogy a vizsgáló rendszer az ő eddigi emberi gyarlóságait deríthetné fel.

Azonban a vizsgáló rendszer sem a tekintélyt nem csökkentené, sem a szabad mozgást vagy önállóságot nem korlátozná; hanem igen is: a tanítókat egymás iránt sokkal őszintébbé tenné, mivel létrejönne azon kapcsol, mely bennünket egymáshoz sokkal jobban odafűzne, mi eddigél — elég sajnos — nem létezett, illetőleg nem létezik.

Némelyek a felsőbb osztályvezető tanítónak a vizsgán való megjelenéséből, ennek az alatta álló, vagyis alsóbb osztályvezető tanító feletti baszkodását vélik kibetűzni.

Uraim és hölgyeim, ez oly valami, mit nem más, mint agyrém — vagy bubusnak nevezhetnének! Hisz, mert ott, hol a törvény mindegyikünknek az elvégezni valót világosan kiszabja, nem láthatom be: mily baszkodás üzethetnének?!

Ha azonban mindezek tudtával, a felsőbb osztályvezető tanító mégis nem a tanterv keretén belül, hanem azon felül tenné követeléseit, úgy önmagát sújtáná; mert elárulná saját szakavatatlanságát vagy szántsándékos bosszúsalmát, mi pedig nem nagy épületére, hanem igen, saját kárára szolgálhatna.

Egyesek a vizsga szép menetének megakadályozását látják a vizsgáló rendszerben.

Igen uraim és hölgyeim, magam is azt mondom: hogy a vizsga annyiban lenne megakadályozva, a mennyiben talán azon a tanító szeretne tanoncai helyett felelni, vagy talán a tanító saját ügyességét óhajtáná a hallgató közönség előtt a már jó eleve meghatározott és szájkó módra bemagoltatott kérdés és feleleteivel fitogtatni; mit én nem ügyesség, — hanem ügyetlen, hüségéből származó szakavatatlanságnak nevezek, és méltán: mert a vizsgán nem a tanító, hanem a tanuló van hivatva felelni.

Ilyen és sok ily hangzású más alaptalan gáncokat hallottam a vizsgáló rendszer behozatala ellen felhozni; melyek nem más, mint az emberi hüségéből származó gyarlóságok rémképei.

Véleményem szerint, az a tanító vagy tanítónő, ki hivatásának betöltésén teljes lelkiismerettel csügg, nem fog a vizsgáló rendszer behozatalától irtózni, hanem tárt karokkal fogja azt üdvözölni.

Végül pedig bátor vagyok kérdeni: mi tulajdonképpen a vizsga?

Szerény nézetem szerint, úgy hiszem, a vizsga nem más, mint a tanító egy évi működésének lelkiismeretes beszámolója. Azt pedig egyikünk sem vonandja kétségbe, hogy a tanító vagy tanítónő ez alkalommal az ember legdrágább kincsének mikénti kezeléséről, vagy más szóval: a gyermekek mikénti oktatásáról számoland be.

Azt is tudjuk: hogy bármely magán, vagy nyilvános intézet vagy hivatal is szakavatott egyének által lesz a leszámlálás alkalmával ellenőrizve és csakis a kiküldött bizottság véleményadása után lesz a bevégezett teendők alól az illető egyéniség felmentve. — Miért volna tehát éppen a tanítás az, mely szakavatott egyének által ne legyen ellenőrizve, éppen akkor, midőn évi sáfarkodásáról kell beszámolnia?

Gondoljuk meg tehát uraim és hölgyeim azt, ha t. i. mi a népnevelés ügyén valami jót lendítünk, úgy az nem másnak, hanem csakis önmagunknak fogja a gyümölcsöt megérlelni. Ha pedig a jót, mely mi áldozatunkba sem kerülendene, csakis egyéni hüségéből taszítandjuk el; úgy ez által nem csak a tanítványok, hanem önmagunknak is ártandunk. Azért ne kövessük

minden legcsekélyebb dologban saját „énünket”, hanem tömörüljünk a jó körül és kövessük azt.

Ezek volnának szerény nézeteim, melyek befejezésével Fejér Gyula apát-plébános, iskolaszéki elnök és igazgató ur becses indítványát, az az a „vizsgáló rendszer” behozatalát, a t. tanítói tanácsközmény becses pártfogásába ajánlanám.

Kuzsics Lajos.*

A gyermekek gyakori betegségeiről.

„Tartósabb és jobb egészséget a népiskolák kis polgárainak!” ez is azon jámbor óhajoknak egyike, melyet a népiskolában működő tanítók — valamint azon gyermekbarátok mindinkább hangoztatnak, kik elemi tanodáink beléletét közelebbről ismerik.

Az egészségügy már általában igen fontos a társadalomra és az egyes emberekre nézve; mert az egészség már a legrégibb időktől fogva a mai napig az embernek legfőbb kincseihez számítottott és ilyennek joggal tekinthető ez a jövőben is. Egészségünk fentartása érdekében vannak itt-ott még dolgok, melyeket megsemmisíteni, kerülni vagy a melyektől tartózkodnunk kellene; de legtöbb figyelmet és gondot igényelnek jelenleg azon körülmények és befolyások, melyek gyermekeink életét évről évre nagyobb mérvben fenyegetik.

Tudva levő dolog, hogy meggyénk több községében az utóbbi években a kanyaró, vörheny, torokbajok (angina, diphtheritis) és egyéb a gyermekek egészségét és életét egyaránt veszélyeztető bajok annyira befejezték magukat, hogy több elemi iskolát, melyek a nevezett betegségeknek valószínűsítő tanyái voltak, — hogy az iskolások által betegség az otthon levő kisebb testvéreikre át ne szállíthatassék — az orvosok ajánlatára, bezártattak.

Hetekig, sőt hónapokon át a tanítások ezáltal félbeszakítottak. Könnyű belátni, hogy a gyermekképzés és tanítás pótolhatatlan veszteséget ért, mert nem elég, hogy a gyermekek a tanítást nélkülözték, hanem ezen időben a tanításnak kellő be nem fejezetése végett, a gyermekek emlékezetéből sok a feledés sötét országába ment.

Kétségtelen az, hogy a jóra való szülők, gyermekeik szellemi visszamaradását, mint a tanodák bezárásának tulajdonítható következményét nehéz szívvel fogadták.

Határozottan senki sem felelhet ezen kérdésre: „Hány gyermek mentett meg a halál körmeiből az által, hogy a tanodák bezártattak, akkor midőn a betegség már meglehetősen a gyermekek között elterjedve volt?”

Tudjuk, hogy az iskolákat többnyire akkor szokták becsukni, midőn számos haláleset fordul elő, az az, ha a gyermekek közt uralkodó fertőztető betegség tetőpontjához közeledni kezd. Miután a gyermekbetegségek majdnem kivétel nélkül szakemberek állítása szerint nagy mértékben ragályosak, úgy ezen intézkedés, mely szerint az iskolákban a tanítás akkor megszüntetendő, ha a tanulók jó nagy része fertőztető betegségben szenvednek — erre vonatkozó tapasztalásból állíthatom, hogy ez nem kedvező eredményhez vezetett.

Sajátságos, hogy a gyermekek gyakoribb betegségei felnőtteknél vagy nem, vagy pedig igen ritka esetben mutatkoznak. Ezen körülményből azon természetes következtetéshez lehet jutni, hogy miután azon okok és befolyások, melyek a gyermeket, gyöngé, ki fejletlen testi szervezeténél fogva, betegségbe ejteni képesek, sokkal csekélyebbek is lehetnek, mind azon behatások, melyek a felnőtt ember testi szervezetére károsak. Világos tehát, hogy a gyermekek egészségére gondosabban kell ügyelni, mint a felnőttekére.

Téli időben a gyermekek leginkább betegkednek. Ennek oka: a változó időjárás és hőmérsék, a gyermekek hiányos téli ruházata és a romlott szoba levegő.

A gyermekek egészségére felügyelni a szülők kötelessége ugyan első sorban, de a tanítók is sokat tehetnek e tekintetben azért, ha a növendékeiknek felvilágosítást és utasítást adnak az egészségüknek fentartása tárgyában.

Legtöbbit tehetnek azonban az iskola fentartók a gyermekek egészségi ügyének tekintetében.

Ha valamely téli hónapban falusi iskoláink egy részét meglátogatjuk, bizonyára nem fogunk többé csodálkozni, hogy miért betegkedik itt annyi gyermek, hanem az fog a legfeltűnőbb lenni, hogy ezen körülmények mellett, tömegesebb betegségi esetek elő nem fordulnak.

Forduljunk csak a folyó hónapban egyik előadó napon az ilyen népiskolai tanterembe. — Ugyan mi csoda egészségellenes dolgokat fogunk ott észlelhetni?

Mindjárt belépésünk után szemünkkel könnyek fakadnak a szűrés fájdalmat fogunk érezni azon sűrű füsttől, mely a kemence számos repedésein át az iskola-terem belsejébe eltévelyedett.

120—170 gyermek gyülekezik és kénytelen sokszor a füstöt felemészteni. Rövid idő múlva a levegő a sok tanulóval bűzös gőzzé változtatik át, hogy a falak, melyeken a gőz folyékony vízesőppékké válik, egészen nedvesek lesznek.

Téli annyi gyermek van az iskolában, hogy alig mozoghatnak.

Hogy ezen tények a gyermekek egészségét megromtják és tönkre teszik, az áll, mert ez nem tartozik a ritkaságok közé, hogy a gyermekek gyomruk tartalmát az iskolában kiürítve hirtelen rosszul lesznek. Az iskolában levő gyermekek arcából pedig leolvashatjuk, hogy sínlőnek, mint azon növények, melyek a levegőtől és a naptól el vannak zárva.

Hogy miként gondolkoznak sokan a felvett tárgyról, az kitűnik a következőből:

E napokban megjelent egyik szomszédom osztályomban, egyetlen fiának előhaladásáról kérvén felvilágosítást, többek között elmondtam neki, hogy óvatos legyen egyetlen fiára, mert most sok beteg gyermek fekszik otthon.

Mire az atyafi nagy nyugodtsággal azt mondta: „oh ez nem baj, ha meg is hal egy pár gyermek ebből az iskolából, azért marad itt még elég!”

*) Felolvastattam a zombori r. k. néptanítók rendszeres havi tanácsközmányán.

Nem tudom mit szólna ő kegyelme, ha az ő fiára esnék a sors?

Elegendő, az egészségi feltételeknek megfelelő iskolatermek felállításával által az egészségügy az elemi iskolákban legelőbb volna helyrehozható.

Besch Miklós.

NYILTTÉR. *)

Nekem mint a budapesti „Zion” egylet orvosának kiterjedt praxisomban bő alkalmam van

csúzos betegekkel

foglalkozni és meggyőződéseim, hogy a

REPARATOR

úgy heveny, mint az idült izületi és izom csúznál kitűnő hatású gyógyszer, mit ezennel örömmel van szerencsém bizonyítani.

Budapest, december hó 8 án 1883.

Dr. Horpáczy.

A „Reparator” kapható gyógyszerárakban, kis üveg 50 kr., nagy üveg 1 frt. Magyarországi főraktár: Budapesten Kálvinter a „Magyar Korona” gyógyszerárban.

Zomborban kapható Gallé E., Szabadkán Joó K urak gyógyszerárban.

MATTONI-FÉLE
GLESSHÜBLER
legisztább égvényes
SAVANYU-KÜT
legjobb asztali- és üdítő ital,
kitűnő hatásának bizonyított köhögéssel,
gégehajóknál, gyomor- és hólyaghurtnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

30—2

*) Az e rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk

Felétős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

Hirdetés.

Jankovácon Schlachter József fűszer- és rövidáru-kereskedésében egy jó fiu tanonenak felvétetik. Német nyelvet bírók előnyben részesülnek.

Schlachter József.

CSIRSZKA KONRÁD BEZDÁNBAN,

folyó évi március 1-én nyitandó

vaskereskedésébe

keres egy magyar s német nyelven beszélő segédet. — Ajánlatok hozzá intézendők. A belépés rögtön foganasítható. 3—2

REILE JÁNOS LIPÓT

rőfös-kereskedése Apatinban,

a legnagyobb és legélénkebb forgalmi helyen (a központban, a templom átellenében), előnyös feltételek mellett eladó. — Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos. 7—6

BURGSTALLER SÁNDOR

vagykeskerkedő Bezdánban 3—3

egy tanoncot, ki a magyar, német és dalmát nyelvet beszél, előnyös feltételek mellett elvállal.

Hirdetés.

Alulírottak Ó-Kanizsa község kövezett főutcájában fekvő, 30 év óta jó hírnévben fennálló „MAGYAR KORONA” című, teljesen felszerelt és beállított vendéglője és kávéháza az épülethez tartozó minden részekkel és udvartérrel együtt kedvező feltételek mellett egyezségiileg megállapítható több évre a folyó év május hó 1-ső napjától bérbeadó. — Bérelni szándékozó értekezhetnek levélben vagy szóval alulírott tulajdonossal.

Ó-Kanizsán, 1884. évi január havában.

Körmöztői László,

vendéglős.

M E G H I V Á S .

Az Ó- és Török-Kanizsai takarékpénztár-részvénytársaság az 1884. évi rendes közgyűlését f. é. február hó 19-én, délután 2 órakor az intézet saját helyiségében fogja megtartani, melyre a t. c. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

- Közgyűlési elnök választása.
- Az igazgatóság és a felügyelő bizottság jelentései, valamint a múlt évi zárszámadás előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal, esetleg az igazgatóság és a felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.
- A felügyelő bizottság újbóli megválasztása egy évre.
- Az alapszabályok 18. §. a) pontja értelmében netán benyújtandó indítványok felletti határozat.
- A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.

Kelt Ó-Kanizsán, 1884. évi január hó 24.

Az igazgatóság.

Figyelmeztetnek a t. c. részvényesek az alapszabályok 9. és 10. §-át a közgyűlés alkalmával tekintetbe venni.

TARTOZIK. Mérleg-számla 1883. december 31-én. KÖVETEL.

V A G Y O N	Összeg		T E H E R	Összeg	
	frt	kr		frt	kr
Pénzkészlet	7350	84	Részvénytőke (2000 drb 50 frtos részvény)	100000	—
Előlegek értékpapírokra	15444	—	Tartalékalap t. a. v. 23200.—	—	—
Váltókban	180764	—	Ennek 1883. évre járó 6% kamata	1392	—
Kötvényekben	204759	—	10% a tiszta haszon után	2230.90	26822 90
Váltókban jelzálogilag biztosítva	47886	20	Átmeneti kamat	6583	20
Jelzálog-kölcsönökben	55350	—	Betétek	369532	90
Ingatlanban: intézeti ház	10400	—	Osztalék kifizetendő	18	—
Adósok	1248	05	Hitelezők	2946	35
			Tiszta nyereség	17298	74
	523202	09		523202	09

Ó-Kanizsán, 1883. december 31-én.

Kafga Gyula s. k., **Grüner Jakab s. k.,** **Kráhl Lajos s. k.,** **Grüner Adolf s. k.,**
igazgató. II. igazgató. könyvev. pénztáros.

Jelen mérleget a fő- és mellékkönyvekkel összegezte és tőkéletesen rendben találta.
Ó-Kanizsán, 1884. évi január hó 23. án.

A felügyelő bizottság:

Dr. Kertész Sándor s. k. **Deutsch Ferenc s. k.** **Hesser János s. k.**

Ada-Moholyi egyesült takarékpénztár.

Teher. Mérleg 1883. évi december 31-én. Vagyon.

	frt	kr		frt	kr
Részvénytőke	50000	—	Készpénzben	9984	10
Tartaléktőke	24200	40	Váltótárcában	195430	—
Betétek: takarékbetétek	365097.88	—	Kötelezvényekben (jelzálog)	281911	63
folyó számlára	29291.81	—	Előlegben	2075	—
Kamatok: takarékbetétekre	9561.54	—	Ház árban	220	—
folyó számlára	99.67	—	Bélyeg és végrehajtási előlegben	72	17
Fel nem vett osztalék	244	40	Bátorzatban	445	—
Lakbér	200	—	Folyó számlában	8229	94
Tőkekamat adó	1044	86	Értékpapír	65	—
			Előre kiadott fizetésben	75	—
Jövedelem.					
Tartaléktőkére 16% ésr. átírás	3028.80	—			
Vál. és felügy. bizottság 8%	1498.90	—			
Jutalék	56	—			
Jóteknycélra	53.58	—			
Előírás jövő évre	130	—			
Osztalék 1000 részvény á 14 frt	14000	—			
	18767	28			
	498507	84		498507	84

Fischer Lipót s. k., **Goitein Lipót s. k.,** **Reisch Antal s. k.,**
pénztárnok. v. igazgató. könyvelő.

Ezen mérleg számla a keresk. törvény 195. §-a értelmében megvizsgáltatott, az intézeti fő- s mellékkönyvekkel minden tételében megegyezőnek találtatott.

Adán, 1884. évi január hó 29-én.

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Löbl Sámuel s. k., **Adler Zsigmond s. k.,** **Ofner Adolf s. k.,** **Wolf József s. k.,**
jegyző. elnök.

Felügyelő-bizottság jelentése.

Tisztelt közgyűlés!

A kereskedelmi törvény 195. §-ához képest van szerencsénk a t. közgyűlést értesíteni; miszerint az Ada-Moholyi egyesült takarékpénztár ügykezelését a lefolyt 1883. üzletévben szakadatlanul ellenőriztük, teendőinket részint a pénztár s könyvek vizsgálata által, részint pedig a gyakori leltározásokkal gyakoroltuk, mely alkalmakkor az ügyvitel helyességéről és a könyvelés pontosságáról magunknak megnyugtató tudomást szereztünk.

Vizsgálat alá vettük az igazgatóság által elénk terjesztett 1883. zárszámadást, valamint a választmány hasznofelosztási javaslatát; az elsőt az intézeti fő s mellékkönyveivel, valamint az 1883. december hó 31-én fölvett teljes vagyoni leltárunkkal megegyezőnek, az utóbbit az alapszabályoknak megfelelőnek találtuk.

Kérjük tehát a közgyűlést: miszerint a betervezett mérleget és hasznofelosztási javaslatot elfogadni és a felmentést úgy részünkre, mint az igazgatóságnak megadni sziveskedjék.

Adán, 1884. január hó 28-án.

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Löbl Sámuel s. k., **Adler Zsigmond s. k.,** **Ofner Adolf s. k.,** **Wolf József s. k.,**
jegyző. elnök.

Birtokeladás.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium f. évi január hó 20-án kelt 5055 számú magas intézménye folytán ezennel közhirrre tétetik; miszerint az ó-sztapári 27 dülőre felosztott 2551¹³²⁸ holdnyi kincstári birtok egyes dülőnként, továbbá egyes dülők csoportosítva és végül az összes dülők összesítve **Zomborban a magyar királyi jószágigazgatóságnál 1884. évi február hó 10-én délelőtt 9 órakor**

zárt írásos ajánlati tárgyalás útján örök áron eladatik. Ajánlatok tehetőek egyes dülőkre, továbbá több dülőre csoportosítva és végül az összes dülőkre vagyis az összes 2551¹³²⁸ holdra.

A 10000 frtot meghaladó vételáraknál a vételár tiz egyenlő évenkénti részletben az árverés eredményének jóváhagyása napjától 6% kamattal fizetendő.

Az 50 kros bélyeggel és a kikiáltási árnak 10%-át tevő bánatpénzzel ellátott írásos ajánlatok az 1884-ik évi február 10-én d. e. 9 óráig beadandók, — ezen határidőn túl beadott utóajánlatok semmi körülmények közt figyelembe nem vétetnek.

Ezen birtok f. évi február hó 1-én a fennálló hasznbéri szerződéssel együtt a vevők tulajdonába és birtokába megy át, — a többi árverési és szerződési feltételek, valamint a beosztási terv a zombori m. kir. jószágigazgatóságnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők. A fentebbi birtok következő felosztás mellett bocsátatik eladás alá, u. m.:

1) egyes dülők szerint.

Dülő szá m	T e r ü l e t		Kikiáltási ár forintokban
	hold	öl	
1	110	1244	25551
2	100	1119	21134
3	84	1462	19742
4	72	409	20968
5	57	152	8329
6	77	70	17751
7	3	737	955
8	12	1175	3695
9	43	600	10758
10	70	1121	10207
11	100	1513	16704
12	130	1063	36882
13	158	831	44396
14	34	178	9674
15	178	784	42000
16	161	123	36357
17	156	880	38832
18	142	850	27850
19	128	33	30315
20	135	14	34330
21	118	1559	29835
22	99	926	21587
23	87	524	21831
24	90	1586	25768
25	80	356	23206
26	65	428	18327
27	48	1233	14152

2) a dülőket csoportosítva u. m.:

1—14 dülő 1057474 hold 246,746 frt.

15—19 dülő 7661070 hold 175,354 frt.

20—27 dülő 726226 hold 189,036 frt.

3) összesítve az 1—27 dülőt a dülő utakkal együtt 2550170 hold 611,136 frt kikiáltási ár mellett.

Zomborban, 1884. január 24-én.

M. kir. jószágigazgatóság.

Pályázati hirdetemény.

Parabuty községénél tekintetes Bács-Bodrogh megye közönségének 1883. évi november hó 14-én 806. közgy. szám alatt hozott határozata értelmében betöltendő községi irnoki állomásra ezennel pályázat hirdettetik, következő feltételek alatt:

- Évi fizetés 300 frt mely a községi pénztárból fizetetik.
- Az állomás f. é. február hó 15-én elfoglalandó.
- A kérdéses állomás egyelőre ideiglenesen s bebizonyított használhatóság esetén három havi alkalmazás után, véglegesen fog betölteni.
- Köteles a felfogadandó irnok a községi jegyző utasítása szerint s felügyelete alatt, az irodai teendőket pontosan végezni, az adó s községi pótlék behajtását teljesíteni.
- Felszerelt pályázati kérvények Parabuty község előljáróságánál f. é. február hó 10-éig benyújtandók. Parabuty, 1884. január hó 24-én.

A községi előljáróság.

324 szám.
kig. 1884.

Pályázati hirdetemény.

Tovarisova községében üresedésben lévő s szabályrendeletileg megállapított 20 kr. nappali és 40 kr. éjjeli látogatási díjon felül évi 50 frt készpénz fizetéssel egybekötött községi szülészeti állomásra ezennel pályázat nyitattik. Kellően felszerelt pályázati kérvények folyó évi február hó 24-éig a palánkai szolgabíróhoz benyújtandók.

Palánkán, 1884. évi január hó 20-án.

Csupor Gyula,
szolgabíró.